

Nr 190.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående dyrtidshjälp m. m. åt vissa pensionärer och understödstagare; given Stockholms slott den 3 mars 1944.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 mars 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med chefen för kommunikationsdepartementet, såvitt angår punkten 1:o), och med cheferna för justitie- och socialdepartementen, såvitt angår punkten 2:o), anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, följande.

1:o).

Enligt beslut senast av 1943 års riksdag (prop. nr 147, skriv. nr 167) har särskild dyrtidshjälp beviljats åt sådana tjänste- och familjepensionärer vid av staten övertagna enskilda järnvägar, som icke enligt gällande författningar ägt åtnjuta dyrtidstillägg av statsmedel å dem tillkommande pensioner eller understöd. Dyrtidshjälpen har från och med innevarande budgetår utsträckts att omfatta jämväl vissa pensionärsgrupper vid nedlagda enskilda järnvägar.

Bestämmelser i ämnet ha utfärdats genom kungörelser den 28 juni 1941 (nr 648), den 24 april 1942 (nr 212) och den 30 april 1943 (nr 232).

Dyrtidshjälpen utgår under löpande budgetår med 20 procent av särskilda tilläggsunderlag, beräknade i enlighet med föreskrifterna i kungörelserna den 18 juni 1925 (nr 275) och den 15 juni 1923 (nr 267). Tilläggsunderlagen äro så utformade, att de sämst ställda erhålla en relativt större förbättring. Vid en dyrtidshjälp utgående efter 20 procent uppgå sålunda de faktiska tilläggen till 32 procent av de lägsta pensions- eller understödsbeloppen, och dyrtidshjälp beräknas ej å högre pensionsbelopp än 400 kronor för månad.

Berättigade till nämnda dyrtidshjälp äro: 1) f. d. befattningshavare, som med pension eller därmed jämförligt understöd avgått från tjänst vid den enskilda järnvägen, innan denna övertagits av staten, eller som övergått i statens järnvägars tjänst i samband med övertagandet eller nedläggandet av den enskilda järnvägen utan att ha erhållit befattning å aktiv stat och sedermera erhållit pension eller understöd i anledning av anställningen vid den enskilda järnvägen; 2) änkor, barn och övriga anhöriga till sådana f. d. befattningshavare, i den mån dessa anhöriga äga åtnjuta pension eller därmed jämförligt understöd i anledning av anställningen vid den enskilda järnvägen; samt 3) änkor, barn och övriga anhöriga till befattningshavare, som avlidit innan järnvägen övertagits av staten, i den mån dessa anhöriga äga åtnjuta sådan pension eller sådant understöd.

Dyrtidshjälp utgår dock icke till tjänste- och familjepensionärer, vilkas pensioner eller understöd uppgå till eller överstiga de sammanlagda förmåner, som vid samma tidpunkt tillkomma motsvarande pensionärer från statens järnvägar, och den utgående dyrtidshjälpen skall alltid begränsas så, att den icke tillika med vederbörandes pension eller understöd överstiger de motsvarande sammanlagda förmånerna för statens järnvägars pensionärer.

I skrivelse den 19 januari 1944 har *svenska järnvägsmannaförbundet* gjort framställning om att ifrågavarande pensionärer och understödstagare måtte erhålla dyrtidshjälp även under nästa budgetår.

I framställning den 31 oktober 1943 har f. d. stationsföreståndaren A. *Andersberg* anhållit, att enahanda dyrtidshjälp måtte få utgå till pensionärerna vid *Ängelholm—Klippans järnväg*.

Järnvägsstyrelsen, som den 7 januari 1944 avgivit utlåtande över framställningen, har icke velat motsätta sig, att dyrtidshjälp finge utgå jämväl till pensionstagarna vid ifrågavarande järnväg. Denna tillhörde Ängelholms stad men hade under en följd av år trafikerats av Hålsingborg—Hässleholms järnväg och, efter denna järnvägs förstatligande från och med den 1 juli 1940, av statens järnvägar. Det syntes rimligt, att den trafikerande förvaltningen påtog sig de pensionsutgifter, som eljest kunde beräknas ha tillkommit trafikutövaren-ägaren.

Departements-
chefen.

Jämväl för nästa budgetår tillstyrker jag, att dyrtidshjälp må utgå till i hudsak samma grupper pensionärer och understödstagare vid av staten över-

tagna enskilda järnvägar eller vid nedlagda sådana järnvägar som för löpande budgetår. Övervägande skäl synas mig tala för att även motsvarande pensionärer och understödstagare vid Ängelholm—Klippans järnväg må komma i åtnjutande av samma förmån från och med nästa budgetår. Denna järnväg är visserligen icke i statens ägo, men den trafikeras av statens järnvägar och torde ha lämnats utanför vid det allmänna förstatligandet, därför att trafiken framdeles är avsedd att nedläggas. Kostnaderna för denna utvidgning av dyrtidshjälpen äro relativt obetydliga. Sammanlagda beloppet av till nämnda pensionärer utgående pensioner och understöd uppgår för månad till icke fullt 2 300 kronor. Därest riksdagen icke riktar erinran häremot, torde Kungl. Maj:t böra äga att, om liknande förhållanden skulle föreligga vid annan järnväg, medgiva dyrtidshjälp även till pensionärerna vid sådan järnväg.

Dyrtidshjälpen torde tills vidare under nästa budgetår böra utgå med samma procentsats som för innevarande budgetår. Därest en stegring av kristilläggen med 5 procent skulle inträda, bör jämväl dyrtidshjälpen för ifrågavarande pensionärer höjas från 20 till 25 procent. Höjningen bör erhållas respektive, vid nedgång av levnadskostnadsindex, bortfalla vid samma tidpunkt som en eventuell kristilläggsförhöjning för statens pensionärer. Därest å andra sidan en mera betydande nedgång i levnadskostnaderna skulle inträffa och kristilläggen i enlighet med ett denna dag anmält förslag bli föremål för omprövning vid indextalet 140 (eventuellt talet 220 i 1914 års serie), bör jämväl dyrtidshjälpen omprövas.

Dyrtidshjälpen bör i övrigt utgå efter samma grunder som innevarande budgetår. Därest ytterligare vissa enskilda järnvägar skulle övertagas av staten under loppet av nästa budgetår, synes skäligt att jämväl pensionärerna vid dessa komma i åtnjutande av dyrtidshjälp. Därvid böra dock i möjligen förekommande fall avräknas de bidrag av motsvarande karaktär, som enligt utfästelse av den enskilda järnvägen kunna komma att utgå för tiden efter övertagandet.

Kostnaderna för dyrtidshjälpen böra liksom hittills bestridas av statens järnvägars trafikmedel.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att dyrtidshjälp enligt av mig förordade grunder må under budgetåret 1944/45 av trafikmedel utbetalas till de i det föregående angivna pensionärsgrupperna vid av staten övertagna enskilda järnvägar m. fl.

2:o).

Enligt beslut av 1943 års riksdag (prop. nr 147, skriv. nr 167) utgå under innevarande budgetår särskilda procentuella tillägg å pensioner till vissa pensionärer från Vilhelmsro anstalt för fallandesjuka och från skyddshemmet

åkerbrukskolonien Hall. Samma skäl som i fjol talade för att ifrågavarande pensionärer borde beredas viss lindring i dyrtidens tryck föreligga även i år. Jag vill därför föreslå, att de tillägg å 20 procent, som för närvarande utgå å pensionerna och understöden, tillsvidare må utgå jämväl under nästa budgetår. En höjning till 25 procent respektive en sänkning bör dock få ske under samma villkor, som föreslagits beträffande förhöjning och sänkning av den under föregående punkt berörda dyrtidshjälpen.

Kostnaderna för tilläggen torde få bestridas av förslagsanslaget Diverse pensioner och understöd m. m.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att procentuella tillägg enligt av mig förordade grunder må under budgetåret 1944/45 utgå till vissa pensionärer från Vilhelmsro anstalt för fallandesjuka och från skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall.

Vad departementschefen under punkterna 1:o) och 2:o) hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Birger Öhman.
